

Witold Migal, Wojciech Borkowski, Sławomir Sałaciński, Marek Zalewski

---

Krzemionki, gm. Bodzechów, woj.
kieleckie, AZP 83-71/-

Informator Archeologiczny : badania 25, 17

1991

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Obiekty te dostarczyły bardzo małej ilości materiału zabytkowego, m.in. jeden fragm. narzędzia rógowego i szczątki zwierzęce, głównie bydła.

Na badanym obszarze uchwycono wschodnie granice trzech osad z młodszej epoki kamienia (kultury: lendzielska, pucharów lejkowatych i ceramiki promienistej). Odkryto centralną część osady kultury mierzanowickiej, której nieliczne materiały znaleziono w warstwie humusu, na obszarze przebadanym w 1990 r.

W trakcie badań odkryto również ślady 6 dołków posłupowych, nie tworzą one jednak żadnych regularnych układów.

W przypadku dalszej rozbudowy cmentarza badania będą kontynuowane.

Krzemionki
gm. Bodzechów, woj. kieleckie
AZP 83-71/—

Państwowe Muzeum Archeologiczne
w Warszawie

Badania prowadził mgr Witold Migal. Uczestniczyli w nich mgr mgr Wojciech Borkowski, Sławomir Sałaciński, Marek Zalewski oraz studenci Instytutu Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego. Finansowane przez Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie i Muzeum Historyczno-Archeologiczne w Ostrowcu Świętokrzyskim. Neolityczne kopalnie krzemienia pasiastego, pracownia krzemieniarstwa, kultura amfor kulistych.

Badania trwały od 3.06.1991 do 30.08.1991 r. Zaplanowano następujące przedsięwzięcia: a) eksplorację pracowni krzemieniarskiej w bezpośrednim sąsiedztwie północnej części pola eksploatacyjnego, b) pomiary i analizy geodezyjne i geofizyczne zespołu kopalń w rejonie pola górniczego położonego pomiędzy szybem nr 7 a kopalniami 1-3.

Przy krawędzi północnej części pola przeprowadzono dokładne badania powierzchniowe. Wszystkie znaleziska krzemienne skartowano. W miejscach ich szczególnej koncentracji wykonano sondáže metodą dołkowania na powierzchni 4 arów. Następnie wyznaczono wykop 5 x 10 m. Po zdjęciu darni eksplorację prowadzono warstwami mechanicznymi o miąższości 5 cm. Największe natężenie form krzemienych wystąpiło w spagu humusu i w stropie piasków fluwiogłacjalnych przykrywających niezbyt grubą warstwą rdzawą glinę zwietrzelinową. Łącznie uzyskano 25345 zabytków krzemienych. Wstępna analiza typologiczna pozwoliła wykazać duże podobieństwo z pracowniami badanymi w poprzednich latach, a związanymi z kulturą amfor kulistych. Można stwierdzić, że produkowano tu siekiery i dłuta, co jest udokumentowane obecnością ich nieudanych półwytworów oraz charakterystycznych dla ich wytwarzania odłupków. Przy ich produkcji stosowano trzy strategie wytwórcze — wykonywano je z całych konkracji lub dużych fragm. buł, z płytek i odłupków. Materiały znajdują się w Państwowym Muzeum Archeologicznym w Warszawie.

Rejon czternastu kopalń określany jako jedno z pól górniczych, położony pomiędzy obiektami nr 7 a 1-3 poddano wieloaspektowym badaniom z wyłączeniem klasycznych metod wykopaliskowych. Miały one na celu określenie, w jaki sposób organizowano najmniejszą jednostkę własnościową na terenie pola eksploatacyjnego „Krzemionki”. W ich zakres wchodziły badania geodezyjne, mające być podstawą do analiz mikrogeomorfologii tego obszaru, oraz geofizyczne przeprowadzone przez Instytut Historii Kultury Materialnej PAN. Analizy magnetyczne zmierzały do wykrycia skupisk węgla drzewnych i ewentualnie ceramiki, a tym samym miały na celu wyjaśnienie rozplanowania obozowisk górniczych, natomiast elektrooporowe — do uściślenia położenia studniśk szybowych i układu hald. Efektem tych prac ma być kompleksowy model przenoszenia robót górniczych z jednej kopalni do drugiej w ramach pola górniczego będącego własnością jednej grupy.

Badania będą kontynuowane w kolejnych sezonach.